

НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

THE LEGISLATIVE AND REGULATORY BASES OF PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION IN FUTURE PHILOLOGISTS OF APPLIED LINGUISTICS

У статті висвітлено нормативно-законодавчі основи формування професійної компетентності у філологів прикладної лінгвістики. Досліджено нормативно-законодавчу базу формування професійної компетентності в умовах закладу вищої освіти, які включають, але не обмежуються наступним: Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», «Стандарт вищої освіти бакалавра філології», «Стандарт вищої освіти магістра філології», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Національна рамка кваліфікацій, постанови Кабінету міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України та інші.

Розкрито сутність понять «компетентність» та «професійна компетентність», та складові елементи останньої у філологів прикладної лінгвістики, а саме: інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові, предметні) компетентності. З'ясовано, що в системі вітчизняної освіти спеціалізація 035.10 «Прикладна лінгвістика» є складовою частиною спеціальності 035 «Філологія», що в свою чергу відноситься до галузі 03 «Гуманітарні науки». Окреслено основні положення у сфері підготовки майбутніх фахівців, визначені, зокрема, в Законі України «Про вищу освіту», що передбачає здійснення освітньої діяльності на високому рівні. Наразі однією з основних цілей професійної підготовки фахівців є сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти, отже, подальша розробка та вдосконалення нормативно-законодавчої бази сприятиме формуванню професійної компетентності у майбутніх випускників закладів вищої освіти, в тому числі у філологів прикладної лінгвістики.

Ключові слова: фахівці, філологи, прикладна лінгвістика, нормативно-законодавчі

основи, іноземні мови, професійна компетентність.

The article highlights the legislative and regulatory bases of professional competence formation in future philologists of applied linguistics. The legislative and regulatory bases of professional competence formation in the conditions of higher education institution are studied, which include, but are not limited to the following: the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On Education", the Law of Ukraine "On Higher Education", "Standard on Higher Education for Bachelor of Philology", "Standard on Higher Education for Master of Philology", "Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education", National Qualifications Framework, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, orders of the Ministry of Education and Science of Ukraine etc.

The essence of the concepts "competence" and "professional competence", as well as the components of the latter for philologists of applied linguistics are covered, namely: integral competence, general competences, special (professional, subject) competences. It was found that in the system of national education the specialization 035.10 "Applied Linguistics" is a component part of the specialty 035 "Philology", which in turn belongs to the field 03 "Humanities". The main provisions in the field of training of future specialists are outlined, and defined, in particular, in the Law of Ukraine "On Higher Education", which foresees the implementation of educational activities at a high level. Currently, one of the main goals of professional training is to assist the integration of Ukrainian higher education institutions into the European Higher Education Area, therefore, further development and improvement of the legislative and regulatory bases will contribute to the professional competence formation of future higher education graduates, including philologists of applied linguistics.

Key words: specialists, philologists, applied linguistics, legislative and regulatory bases, foreign languages, professional competence.

УДК 81'33+81'243:81'272
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.9>

Мереш Н.О.,
асистент кафедри прикладної лінгвістики,
аспірант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Ужгородського національного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сьогодні на ринку праці зростає попит на кваліфікованих фахівців із прикладної лінгвістики, які здатні не лише надавати консультації, а й поповнювати вітчизняну наукову думку новими прогресивними розробками, що набуває ще більшої актуальності в складних умовах воєнного стану в Україні. У зв'язку з прагненням нашої країни долучитися до світового освітнього простору постає необхідність перегляду нормативно-законодавчих основ в контексті формування професійної компетентності у філологів прикладної лінгвістики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемі професійної освіти та підготовки до професійної діяльності в закладах вищої освіти значну увагу приділяли як вітчизняні, так і зарубіжні

дослідники, а саме: С. Амеліна, В. Андрущенко, О. Артеменко, Г. Балл, І. Бендера, В. Борисов, М. Бориток, О. Варламова, С. Гончаренко, Л. Гунько, А. Дейвіс, М. Євтух, І. Зязюн, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, В. Молодиченко, Н. Ничкало, С. Ніколаєнко, А. Нісичук, О. Падалко, П. Перепелиця, В. Сидоренко, С. Сисоева, В. Сластьонін, М. Холідей та інші.

Дослідженню окремих аспектів удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців-філологів значну увагу приділяли науковці М. Бакулін, В. Баркасі, Н. Бідюк, О. Бірюк, Т. Брига, О. Варламова, О. Волченко, Н. Гез, О. Дуплійчук, І. Задорожна, О. Зеленська, І. Зимня, М. Іконнікова, Д. Іщенко, В. Коваль, М. Леврінц, Н. Лобанова, І. Лобирьова, Н. Мороз, Ю. Пассов, Н. Побірченко,

О. Семенов, Т. Симоненко, С. Соколова, Н. Разенкова, В. Редько, Є. Рослякова, Г. Троцко, В. Черниш та інші.

Зокрема, на думку М. Іконнікової, впродовж 2010–2016 рр. нормативно-правова база зазнала значних змін, що стосується формування переліку напрямів підготовки фахівців у закладах вищої освіти України [4, с. 45].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на значну кількість досліджень в галузі професійної підготовки фахівців з іноземної мови, проблема комплексного аналізу нормативно-законодавчих основ формування професійної компетентності у майбутніх філологів прикладної лінгвістики не знайшла належного висвітлення в науковому дискурсі.

З огляду на вищезазначене, **метою статті** є здійснення аналізу нормативно-законодавчих основ формування професійної компетентності у майбутніх філологів прикладної лінгвістики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відкритість міжнародного освітнього простору для національної освіти спонукала до зміни її основних векторів, що призвело до трансформацій безпосередньо в освітньому середовищі закладів освіти. У свою чергу, це позначилося на необхідності реформування системи професійної підготовки майбутніх філологів, зокрема філологів прикладної лінгвістики.

Традиційна система професійної підготовки останніх вичерпала свої ресурси. Когнітивний компонент, що лежав в її основі, вимагав формування певного набору знань, умінь і навичок без урахування компетентнісного підходу, який із самого початку покликаний сформувати кваліфікованого фахівця. На нашу думку, вища освіта має спрямувати всі свої можливості для професійної підготовки компетентних фахівців, в тому числі філологів прикладної лінгвістики.

Нормативно-законодавчу базу для здобувачів освіти, в тому числі філологів прикладної лінгвістики, зокрема в умовах закладів вищої освіти, становлять Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», «Стандарт вищої освіти бакалавра філології», «Стандарт вищої освіти магістра філології», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Національна рамка кваліфікацій, постанови Кабінету міністрів України (КМУ), накази Міністерства освіти і науки України (МОН) та інші.

Ключовим у сфері підготовки філологів прикладної лінгвістики є Закон України «Про вищу освіту» (2014), у якому, у свою чергу, перераховані основні положення у сфері підготовки майбутніх фахівців. Документ передбачає здійснення освітньої діяльності на високому рівні, тобто забезпечення отримання здобувачами вищої освіти

відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями, а також державну підтримку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності університетів, інститутів, коледжів, академій. Також документом окреслено основні завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти: одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів; застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою; формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок [2]. В Законі України «Про вищу освіту» компетентність визначається як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей. В тексті закону термін «компетентність» є одним з ключових. Ми можемо відслідкувати його у багатьох визначеннях, в тому числі про вищу освіту, кваліфікацію, спеціальність, освітньо-науковий рівень вищої освіти, освітню програму, стандарт вищої освіти, освітній процес тощо. Варто зазначити, що компетентності визначено законом як результати навчання. За законом, кваліфікація - це офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту. В свою чергу, в цьому ж законі бачимо дефініцію, що результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів [Там же].

Під час дослідження іншим важливим нормативно-законодавчим документом виявлено «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», підготовленого Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Зокрема, акредитація проводиться відповідно до Законів України «Про освіту» і «Про вищу освіту», статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, власне Положення про акредитацію та інших актів законодавства. Положення про акредитацію містить наступні цілі: встановлення відповідності якості освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою визначеним цим Положенням критеріям; допомога закладам вищої освіти у визначенні сильних і слабких сторін освітньої програми та освітньої діяльності за цією

програмою; надання усім заінтересованим сторонам інформації про якість освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою; посилення довіри до вищої освіти в Україні; сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти. Варто відмітити, що у Положенні про акредитацію освітніх програм, відповідно до якого здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, наголошується на тому, що заклад вищої освіти повинен забезпечити освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою [6]. Можна констатувати, що ці положення створюють відповідні умови щодо реалізації права кожного громадянина України на якісну освіту.

Як було зазначено вище, однією з основних цілей професійної підготовки фахівців є сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти. Отже, в умовах конкурентоспроможності на європейському ринку праці, важливим є формування професійної компетентності у майбутніх випускників закладів вищої освіти, в тому числі у філологів прикладної лінгвістики. На думку Г. П'ятакової, підготовка фахівця «сьогодні вивчається з погляду психолого-педагогічного аспекта (Г. Московітс, Р. Оксфорд, Р. Скарцелла, І. Стевік, Е. Тероні, Д. Юл), відбувається зміна акценту до вимог фахівця від формальних чинників його кваліфікації і освіти до соціальної цінності його особистісних рис. В американській соціальній науці існує ретельно розроблена модель «компетентного робітника», в основі якої виділено універсальний набір індивідуально-психологічних рис спеціаліста, до якої належать самостійність, комунікабельність, схильність до саморозвитку (Д. Мерилл, Д. Юл, І. Стевік, М. Скілбек)» [14, с. 152].

Наразі Україна формує законодавчо-нормативну базу, проводить модернізацію освітніх й професійних стандартів. За сприяння Європейського фонду освіти (ЄФО) та всіх зацікавлених сторін проводиться розбудова нової інноваційної Національної системи кваліфікацій (сукупність механізмів правового та інституційного регулювання кваліфікацій працівників), структурним елементом якої є Національна рамка кваліфікацій (НРК). Національна рамка кваліфікацій – це опис кваліфікаційних рівнів освіти, систематизований і структурований за компетентностями. При цьому кожен рівень являє собою завершений етап освіти, який характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей особистості. В свою чергу компетентності визначаються стандартом освіти, а також повинні відповідати певному рівню Національної рамки кваліфікацій [11].

У новій редакції Національної рамки кваліфікацій, як одній з нормативно-законодавчих

основ, відповідно до постанови КМУ від 25 червня 2020 року «Про внесення змін у додаток до постанови КМУ від 23.11.2011 № 1341» *компетентність* розглядається як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [12]. Аналогічне трактування представлене також у Законі України «Про освіту» [3].

Одним із критеріїв якості освітньої програми згідно з Положенням про акредитацію освітніх програм, відповідно до якого здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, і яким керується Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, є забезпечення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, що є важливою передумовою здобуття *компетентностей*, необхідних для подальшої професійної діяльності [6].

Звичайно є низка недоліків та проблем у сфері забезпечення якості вищої освіти, особливо в умовах воєнного стану, над вирішенням яких, в тому числі, працює Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, яке є незалежним постійно діючим колегіальним органом, створеним згідно з Законом України «Про вищу освіту». Зокрема, агентство забезпечує розробку стратегії із забезпечення якості вищої освіти та виконує роль каталізатора позитивних змін у вищій освіті [10].

Нами виявлено, що в системі вітчизняної освіти спеціалізація 035.10 «Прикладна лінгвістика» (згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 25.05.2016 № 567 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 035 «Філологія», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення») [5] є складовою частиною спеціальності 035 «Філологія», яка в свою чергу відноситься до галузі 03 «Гуманітарні науки» (згідно постанови Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти») [13].

На сучасному етапі професійна підготовка фахівців з прикладної лінгвістики відбувається у багатьох закладах вищої освіти України, зокрема у Львівському національному університеті ім. І. Франка, Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Ужгородському національному університеті, Миколаївському національному університеті ім. В. О. Сухомлинського, Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» та інших.

Слід зауважити, що невід'ємною складовою нормативно-законодавчих основ є стандарт вищої освіти. У Законі України «Про вищу освіту» цей стандарт визначається як сукупність вимог до

освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, що забезпечують формування і реалізують державну політику у відповідних сферах, галузевих об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти [2]. Стандарти базуються на компетентнісному підході та поділяють філософію Європейського простору вищої освіти, визначену в комюніке Болонського процесу та в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING) [9].

В ході дослідження з'ясовано, що стандарти вищої освіти для бакалавра і магістра філології базуються на наступних законодавчо-правових основах:

– Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII);

– Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII);

– Класифікатор професій: ДК 003: 2010;

– Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.05.2016 № 567 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 035 «Філологія»;

– Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти»;

– Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»;

– Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [8; 7].

Відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» стандарти вищої освіти бакалавра і магістра філології містять перелік обов'язкових компетентностей випускника, а саме:

– інтегральну компетентність (узагальнений опис кваліфікації, що виражає її основні компетентнісні характеристики щодо професійної діяльності та/або навчання);

– загальні компетентності (універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку);

– спеціальні (фахові, предметні) компетентності (компетентності, актуальні для конкретної

предметної області, які є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні Національної рамки кваліфікацій (НРК) [9].

Згідно зі «Стандартом вищої освіти бакалавра філології» перелік обов'язкових компетентностей випускника містить: **інтегральну компетентність** (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов); **загальні компетентності** (здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність бути критичним і самокритичним; здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність працювати в команді та автономно; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на належному рівні; **спеціальні (фахові, предметні) компетентності** (усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ; здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється); здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію; здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури; здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати

мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя; здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації); здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань; усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами; здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів; здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення; здатність до організації ділової комунікації [8].

Щодо магістрів, згідно зі «Стандартом вищої освіти магістра філології» перелік випускника включає: **інтегральну компетентність** (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); **загальні компетентності** (здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність бути критичним і самокритичним; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність працювати в команді та автономно; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність проведення досліджень на належному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність); **спеціальні (фахові, предметні) компетентності** (здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах; здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства; здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки; здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту

інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій; здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань; здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату; додатково для освітньо-наукових програм: здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології) [7].

Аналізуючи вищенаведені стандарти, можна зазначити, що на відміну від бакалаврів, перед магістрами ставляться більш комплексні та творчі завдання. Так, в інтегральній компетентності стандарт бакалавра передбачає застосування теорій та методів філологічної науки, у магістра – досліджень та інновацій, але обидва в умовах комплексності та невизначеності, що в свою чергу потребує застосування нових підходів; у загальних компетентностях стандарт бакалавра передбачає здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, у магістра – здатність до креативності, що вже потребує вміння творити, продукувати інноваційні ідеї, що в свою чергу відкриває перед майбутнім фахівцем кардинально нові можливості в подальшій навчальній та професійній діяльності; в спеціальних (фахових, предметних) компетентностях стандарт бакалавра вимагає здатність до організації ділової комунікації, у магістра – здатність до компетентної участі у різноманітних формах наукової комунікації в галузі філології, що надає випускникам-магістрам перспективу продуктивно працювати, розвиватися і вдосконалюватися у світовій науковій спільноті, при цьому також застосовуючи знання іноземних мов.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій. Стандарти вищої освіти використовуються для: розроблення та вдосконалення освітніх програм закладами вищої освіти і науковими установами; визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ) під час інституційної акредитації та акредитації освітніх програм; оцінювання результатів навчання за відповідними спеціальностями [9].

Проте, на думку М. Іконнікової, аналіз освітніх програм філологів дає змогу визначити їх недоліки, зокрема «недостатнє узгодження результатів навчання з практичною професійною діяльністю майбутніх філологів; непрозорість для студентів і викладачів структури та логіки навчального плану; невизначеність місця циклів дисциплін у формуванні професійних компетенцій

випускників; недостатня свобода вибору для студентів при відповідно значній свободі вибору для ВНЗ; недостатнє обґрунтування практичної реалізації самостійної та науково-дослідницької роботи» [4, с. 46-47].

Як зазначає Л. Гунько, для майбутніх фахівців з іноземної мови та прикладної лінгвістики відкривається широкий спектр посад, які вони можуть обіймати в науковій, освітній, літературно-видавничій галузях, науково-дослідній й адміністративній посаді у закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації, у тих чи інших фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, культурно-мистецьких центрах, музеях, у сфері логістики, консалтингових компаніях тощо [1].

Висновки. З огляду на викладене вище, ми дійшли висновків, що нормативно-законодавчу базу формування професійної компетентності у філологів прикладної лінгвістики в умовах закладу вищої освіти становлять Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», «Стандарт вищої освіти бакалавра філології», «Стандарт вищої освіти магістра філології», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Національна рамка кваліфікацій, постанови Кабінету міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України та інші. Ключовим у сфері підготовки філологів прикладної лінгвістики є Закон України «Про вищу освіту» (2014), у якому, у свою чергу, перераховані основні положення у сфері підготовки майбутніх фахівців.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в подальшій розробці на державному рівні та імплементації нормативно-законодавчих основ, спрямованих на покращення всіх аспектів формування професійної компетентності у майбутніх філологів прикладної лінгвістики в закладах вищої освіти, що сприятиме її вдосконаленню, розвитку й адаптації до сучасних викликів і вимог.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Гунько Л. О. Професійна підготовка магістрів іноземної мови та прикладної лінгвістики у вищих навчальних закладах КНР. Дисертація доктора філософії зі спеціальності 011 Педагогічні науки. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна Національної академії педагогічних наук України. Київ. 2020. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/conf-2017-04/s1/1-Гунько_стаття.pdf (дата звернення: 20.05.2022).
- Закон України «Про вищу освіту» (Редакція від 01.01.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 18.05.2022).
- Закон України «Про освіту» (Редакція від 21.11.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.05.2022).
- Іконнікова М. Організаційно-педагогічні засади професійної підготовки філологів у вищих навчальних закладах України // *Обрії : наук.-пед. журн.* / Івано-Франків. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. Івано-Франківськ, 2017. № 2 (45). С. 45-50. URL: <http://elar.khmnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6636> (дата звернення: 16.05.2022).
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.05.2016 № 567 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 035 «Філологія», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0825-16#Text> (дата звернення: 24.05.2022).
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text> (дата звернення: 23.05.2022).
- Наказ Міністерства освіти і науки України. 20.06.2019 р. № 871 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf> (дата звернення: 26.05.2022).
- Наказ Міністерства освіти і науки України. 20.06.2019 р. № 869 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> (дата звернення: 26.05.2022).
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf> (дата звернення: 25.05.2022).
- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (офіційний сайт). URL: <https://naqa.gov.ua/misia-ta-strategiya-agentstva> (дата звернення: 26.05.2022).
- Національна рамка кваліфікацій (офіційний сайт). URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy> (дата звернення: 27.05.2022).
- Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p> (дата звернення: 26.05.2022).
- Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p#Text> (дата звернення: 19.05.2022).
- П'ятакова Г. Формування професійної компетентності магістра-філолога в умовах освітніх змін. *Вісник Львівського університету. Серія педагогіка*, 2009. Вип. 25. Ч. 3. С. 151–160.